

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Регистрационен индекс	Дата
BCC-873727-06-2017	

до
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВСС

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВСС,

В качеството ми на национално лице за контакт по граждански дела към ЕСМГТД представям настоящия Доклад за посещението на изпратените от българска страна участници относно обсъдените теми и приетите решения.

Срещата на ЕСМГТД се проведе в гр. Брюксел, Белгия в два дни, съответно 12 и 13 юни 2017 г. и бе посветена на проблемите по приложението на Регламент 2201/2003 г. на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност.

От българска страна участваха съдия Галя Маринова от Апелативен съд Велико Търново, член на Националната съдебна мрежа и съдия Богдана Желявска, СГС, национално лице за контакт по граждански дела към ЕСМГТД, командирани с решение на ВСС.

Срещата протече при следния дневен ред:

ЗАСЕДАНИЕ НА 12 ЮНИ 2017 Г.:

В началото Представителят на Европейската комисия, госпожа Тина Астола, информира присъстващите, че решението за ревизия на Регламент Брюксел 2а е взето преди една година. Целите са в няколко насоки: 1/ преодоляване на забавянето за произнасяне по исканията, 2/ премахване на екзекватурата и 3/ във връзка с правата на децата да бъдат изслушани - засилване на възможностите за това.

В тази връзка е проведененият Съвет в Люксембург, символ на съвместното решение на Словакия и Малта, което вероятно ще бъде продължено от Естония и България.

1. Като пункт първи от разискванията беше представена практиката на Съда и последните решения от 2016 г. до сега. Посочено бе, че са налице 80 нови казуса, като на срещата не е възможно да бъдат представени детайли. От страна на представителите на Европейската комисия бе поет ангажимент да изпратят на националните лица за контакт по - важните решения, които надлежно ще ви препратя.

2. Беше изслушано изказване на представителя на Хагската конференция за международно частно право, която заяви, че, след приемането ѝ през 1980 г., Конвенцията за международно отвлечане на деца вече е подписана от 97 страни, като през последната година към нея са се присъединили и тя е ратифицирана от следните държави:

- Филипините - м. март 2016 г., като вече държавата е посочила Централен орган и се подготвя законопроект за транспортирането на Конвенцията. Две държави - членки са направили резерва към присъединяването и през месец септември ще се разбере дали ще се стигне до единодушие при одобрението на тази страна,
- Боливия - м. юли 2016 г., все още няма посочен Централен орган,

- Пакистан - м. декември 2016 г. - и има посочен Централен орган,
- Гвинея - в същата ситуация на Филипините,
- Ямайка - през 2017 г., като все още няма посочен Централен орган.

3. Конвенцията от 1996 г. за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата понастоящем е ратифицирана от 46 страни.

През април 2016 г. тя е ратифицирана от Норвегия, а през октомври 2016 г. - от Турция. Куба също се е присъединила към Конвенцията, като това ще влезе в сила през декември 2017 г.

Представителката на Франция уведоми Европейската комисия, че Тунис /с която Франция има двустранен договор и която участва и в Процеса Малта/ също ще се присъедини съм Конвенцията.

4. Бе проведена дискусия относно практическите проблеми по приложението на Регламент Брюксел 2а и свързаните с него Хагски конвенции по отношение на термините преместване и настаняване на дете и приемно семейство.

Представителката на Португалия заяви, че дефиницията относно настаняването на дете следва да се изясни при предстоящото изменение на Регламента. Белгийската делегация посочи, че в тази държава при настаняване на детето в приемно семейство следва да се произнесат три отделни органа - според съответния регион, като целта е унифициране на практиката.

Представителите на Малта също отбелаяха, че в държавата съществуват различни органи.

В тази връзка от ЕК бе посочено, че е наложително да бъде дефинирано и уточнено и понятието "приемно семейство".

Холандският представител заяви, че чл. 56 от Регламента се използва всеки път, когато се касае за преместване на дете, а приемно семейство може да бъде всяко семейство, различно от рожденото семейство на детето.

Подобна е ситуацията в Естония.

В Германия съществуват различни местни органи на федерален принцип, съобразно приет Закон за транспортиране на Регламента. Участието на Централните органи е засилено, препращат и молбите на другите органи.

В Обединеното Кралство под приемно семейство се разбира всяко семейство, което се грижи за детето, в случаите когато то не може да живее при родителите си - както роднини, така и приятели. Настаняването става с участието на местните власти, като първоначално се цели да се осигури възможността детето да живее с родителите си, след това с роднини или приятели. Съществуват и т. нар. частни приемни семейства - като настаняването става без участието на местните власти. Биват назначавани също и специални наставници, възможност, която съществува винаги по отношение на деца, които са разделени от родителите си или не са придружени от тях. Поставя се въпросът дали винаги настаняването в такова семейство следва да стане с участието на представител на централна или местна власт.

Във Франция приемните семейства получават възнаграждение и всички такива семейства се нуждаят от предварителна акредитация - която по същество е дълъг административен процес.

В Полша няма конкретна национална регламентация на проблема, но през идната година се предвижда приемането на специален Регламент.

В Швеция детето трябва да бъде настанено при член на семейството или при лице, с което има специална връзка. Винаги се изисква оторизиране, а също и участие на Социалните служби.

Представителите на ЕК приветстваха практиката детето да бъде настанявано при близки хора, пред вид нормите на Конвенцията

В Чехия настаняването става с решение на съда по предложение на местната власт. Обикновено се търсят роднини на детето, а като временна мярка то може да бъде настанено и при трето лице. Впоследствие - в приемно семейство, като целта е осигуряване на контакт с рожденото семейство. Подписва се и договор между родителите на детето и приемните родители. Налице са проблеми в прилагането на чл. 56 от Регламента и връзката му с националното законодателство, а приемните родители следва да имат постоянно пребиваване в Чехия.

В Словения детето може да бъде настанено както при роднини, така и при друго приемно семейство, а за първото не се изисква специално разрешение.

В Испания съществуват 17 Автономни области, като във всяка има отделни Социални служби. Настаняванията биват няколко вида:

- настаняване при приемно семейство: - при роднини или при друго семейство,
- настаняване в институция,
- настаняването може да бъде временно, по спешност, за постоянно.

От страна на представителя на Министерство на правосъдието на България бе взето становище, че националното право, респ. изискванията на националния закон не следва да бъдат взети пред вид в случаите на настаняване по Регламента.

От страна на Франция бе направено предложение на Електронния портал да бъде публикувана информация за отделните държави.

Представителят на ЕК оповести следните изводи от проведенния дебат:

- a/ По отношение на институционалното настаняване проблеми няма в държавите - членки. При настаняването в приемно семейство възникват проблеми, пред вид факта, че в различните държави съществуват различни интерпретации.
- b/ Много важен въпрос е дали във всички случаи е необходимо решение и на кой орган, като целта е сферата на приложението да бъде максимално разширена.

Тези въпроси също трябва да намерят разрешение с предстоящите изменения на Регламента.

Бе изразено и становище, че е необходимо да бъде изпратена информация от всички държави членки за конкретните вътрешни норми относно прилагането на тези разпоредби от Регламента.

ЗАСЕДАНИЕ НА 13 ЮНИ 2017 Г.:

1. Беше представен практическият опит на Швейцария в сферата на международно-правното сътрудничество по Конвенцията от 1996 г., като доклад изнесе представителят на Швейцарския Федерален офис по правосъдие /в качеството му на Централен орган по Конвенцията/.

Централният орган има компетенции относно координация и предоставяне на помощ и съвети, като на местно ниво съществуват много малки кантонални власти - в отделните кантони. Централният орган не винаги участва, това се случва когато компетенциите му не могат да се делегират. В останалите случаи кантоналните власти имат компетенции, включително и да осъществяват контакт с Централни органи в други държави, с цел бързина, за да не бъдат изгубени, напр., няколко седмици.

Централният орган осъществява сътрудничество и координация на национално ниво в страната.

Проблеми възникват по отношение на разходите, както и по отношение на социалните доклади, както и пред вид различните термини в държавите на предвидените мерки, на които Конвенцията също не дава единна дефиниция. Все още няма профили на държавите, нито типове формуляри.

Най - често използваните разпоредби от Конвенцията в практиката на Швейцарския централен орган са: чл. 32, 14 и 23 - в случаите когато семейството се премества в съседна държава.

В Швейцария съществува специална мярка за защита, различна от тези в другите държави - защита на достъп.

Във всички случаи швейцарските власти изискват изготвяне на Социален доклад и всеки кантон има своята отделна и специфична дефиниция на доклада, както и различна сума за разходи. Нормите на чл. 32, 33, 34 от Конвенцията третират Социалния доклад относно детето, като, според швейцарския представител, не е много ясно на практика колко социални доклади трябва да се изготвят и е необходимо да се почерпи опит от практиката на другите държави.

По отношение на настаняването на деца от други държави се прилага чл. 15 от Конвенцията, но не така практикуват всички държави,
Сериозна практика има също и по чл. 31 от Конвенцията относно локализацията на детето, както и на правото на достъп по чл. 15 от същата.

В Швейцария трябва да се признае първо решението по чл. 23 и чл. 28 от Конвенцията, въпреки че това е едно признание, което се извършва автоматично.
Относно прехвърлянето на компетенции между съдилищата по чл. 8 и чл. 9 на практика съществуват проблеми и нормите не функционират, пред вид факта, че много често съдилищата не си дават сметка, че са компетентни да разглеждат случая.

От друга страна разпоредбата на чл. 39 от Конвенцията, касаеща договорното прехвърляне на компетенции вече намира практическо приложение.
Швейцария прилага Конвенцията от 1996 г., пред вид обстоятелството, че по отношение на нея не се прилага Регламент 2201/2003 на Съвета, а е налице един непрекъснат поток между хора между нея и други държави.

Изказване беше направено от представителя на Германия, който заяви, че проблемите в правоприлагането са подобни, въпреки че се прилага Регламентът и благодари на представителя на швейцарския Централен орган за подробната и полезна презентация. Подчертана бе необходимостта от изменение на Брюксел 2а.

От страна на Полша бе направено предложение да бъде изгoten типов формуляр на Социалния доклад.

Представителят на ЕК изрази съгласие, като заяви, че този формуляр не трябва да има задължителен характер, например Ръководство или примерен списък, или минимум изисквания. В тази връзка ще се предложи създаване на Работна група за изработка на типов формуляр и други детайли, включително в рамките на Специалната комисия на Хагската конференция, която ще се проведе през м. октомври 2017 г.

Идеята бе подкрепена от представителите на Холандия като много практична, както и от тези на Чехия, които изтъкнаха, че на национално ниво е изгoten формуляр по отношение на докладите, които се изготвят от местните власти.

Във Великобритания съществува такъв формуляр, но той е много дълъг и съдържа доста значително количество информация - първо тя се попълва от местните власти, а впоследствие се изпраща на останалите органи.

Според представителката на Белгия за получаване на Социален доклад би могло да се използва Регламент на Съвета (ЕО) № 1206/2001 от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по гражданско или търговски дела цели да подобри, да опрости и да ускори сътрудничеството между съдилищата при събиране на доказателства. Това е една правна възможност, но конкретният ред на практика трябва да бъде изяснен с изменението на Брюксел 2а.

Франция предложи в рамките на ЕС по отношение изготвянето и получаване на Социален доклад да се прилагат нормите или на чл. 55 от Брюксел 2а или тези на Конвенцията от 1996 г.

Според Австрия е от изключителна важност кой път ще бъде избран - този на Регламента или посоченият в Конвенцията от 1996 г., като се противопостави на създаване и приемане на типов формуляр.

Така счита и представителят на Германия, според който най-важната задача е всичко, което се изпраща да бъде съответно преведено.

В Италия органът, на който следва да бъдат изпращани документите, е Италианският Съвет на министрите. Според италианските представители е добре да има въведени минимум изисквания, но да бъде дадена възможност за изискване и предоставяне на допълнителни данни. Отчетено бе, че все още е твърде рано за създаване на такъв формуляр.

Люксембург подкрепи тезата на Австрия и Италия.

2. Практически проблеми по приложението на нормата на чл. 11, ал. 6 - 8 от Регламент 2201/2003 г. На Съвета

Въпросите, които бяха поставени: Кой следва да извърши превода на документите? Каква е практиката на държавите - членки?

Представителите на Белгия заявиха, че те не извършват преводи. Съответният Централен орган трябва да изпрати документите преведени.

Практиката на Великобритания е противоречива и се касае за различно третиране. Ако документите се изпращат от чужбина те се връщат, а ако са от Англия се превеждат служебно.

Във Франция също не е предвидена възможност за превод. Липсва ясна система и когато документите идват от чужбина се постъпва по противоречив начин.

В Италия, в случай че документите идват от чужбина, ако страните ще правят възражения или ще ги използват, те трябва да ги преведат.

В Гърция също не са предвидени преводи.

В Испания практиката е различна, в някои случаи документите се превеждат, в други не. Според испанския представител единствено от България документите идват преведени.

Българските представители, които взеха думата, заявиха, че винаги превеждат изпратените документи, тъй като в българския съд официалният език е българският.

Представителят на ЕК подчертала, че превеждането на документите улеснява в значителна степен и допринася за бързина при приключването на различните случаи. Би било удачно, също така, страните, които разполагат с формуляр - типов, да ги изпратят за качване на Електронния портал.

3. Практическо приложение на разпоредбата на чл. 15 от Регламента относно прехвърлянето на компетенция между съдилищата

Португалия: Беше представен пример с Великобритания за такова прехвърляне. Изключително важно е по време на процеса на ревизия на Регламента да се обсъди добре този въпрос и да намери детализирана уредба, както и разпоредбата на чл. 56 и тези на международноправното сътрудничество като цяло.

Хърватска е имала само един случай - с Франция.

Според представителката на Белгия в случаите на прехвърляне на компетенция следва да се използват средствата на директната комуникация.

Чехия има практика с Обединеното Кралство. Въпросите са от процесуално естество.

Италианските представители се противопоставят на предложението на Белгия за използване на директна комуникация между съдиите от различните държави във връзка с прехвърляне на компетенции между съдилищата, пред вид факта, че процесът е формален.

Тази норма се прилага често в Холандия.

Франция изрази също становище за добро практическо приложение и интересни случаи.

Естония и Финландия имат случаи на прехвърляне на компетенция между съдилищата на двете държави.

Англия също подкрепи идеята прехвърлянето между съдилища от различните държави да се осъществя посредством съдиите за връзка.

Това мнение беше споделено и от представителката на Люксембург.

От България думата взе съдия Богдана Желявска, която заяви, че по данни на представителите на Министерство на правосъдието България е имала три случая, но на тази среща не трябва да се навлиза в детайлите на отделните казуси. Проблемът следва да се разреши по националното процесуално законодателство и прехвърляне между съдилищата не може да бъде извършено чрез съдиите за връзка. Независимо дали документите ще се представят на хартия или в електронен вид, те следва да се изпратят след съответния акт на съдията, надлежно влязъл в сила. В тази връзка бе установено, че в нашето национално законодателство липсват разпоредби, касаещи практическото прехвърляне. За това ще бъде предложено на съответните власти да бъде започнато и извършено изменение на българския Граждански - процесуален кодекс в тази насока, съобразявайки се с нормите на Регламента.

От страна на представителя на ЕК беше направен извод за необходимостта от започване на работа за изработване на типови формуляри относно Социалния доклад, които да нямат задължителен характер. Същото се отнася и за формуляра за молбата за връщане на дете по чл. 11 от Конвенцията от 1980 г. за международното отвличане на деца.

Трябва да се помисли за съставяне на интерактивен документ PDF формат, който да може да се попълва директно по интернет. През м. Октомври 2017 г. по време на Специалната комисия също ще бъде обсъждан въпросът с формулярите.

4. А/ Бе решено да бъде изгotten дрифт документ - протокол от срещата.

Б/ от страна на представителите на Белгия бе предложено, с оглед многобройната практика - както на Европейския съд по правата на човека, така и на отделните държави, за по - голяма видимост и прозрачност на правораздаването и на съдебната практика, да

бъде направен опит за разпространението ѝ по електронен път - например чрез създаването на форум.

Представителката на Люксембург заяви, че относно приложението на Брюксел 1 и Луганската конвенция вече има налични електронни публикации.

Поради изчерпване на дневния ред срещата приключи.

След приключване на срещата в качеството ми на официално лице за контакт към ЕСМГТД официално бях запитана, заедно с представителите на Постоянното ни представителство в Брюксел, за датите, на които ще да бъде организирана двудневната традиционна среща на мрежата в София през 2018 г. Секретарят на Мрежата господин Стифан Матик предложи тя да се проведе през втората половина на м. април 2018 г. за 150 человека, като всички разноски ще бъдат поети от Комисията. Срещата следва да се проведе в рамките на нашето Председателство на ЕС додатъкно. След уточняване на датата следва да съгласуваме с Комисията и темите и отделните лектори.

В тази връзка, се ангажирах, след консултация с ВСС и Министерство на правосъдието, да изгответя отговор на поставения въпрос с цел започване на организацията на срещата.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ,

Срещата протече успешно и беше ползотворна от практическа гледна точка. В по-късен момент на националните лица за контакт към ЕСМГТД ще бъде изпратена и съдебната практика на ЕСПЧ, която ще ви препратя своевременно.

Моля също така да бъда приета своевременно с цел уточняване датите на срещата на ЕСМГТД в рамките на предстоящото Председателство на България на ЕС. Ще имам уточнителна среща и в Министерство на правосъдието.

София, 27.06.2017 г.

С уважение:
Богдана Желявска,
Национално лице за контакт към ЕСМГТД